

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TEŠANJ

Kralja Tvrtka bb; Tel: 00 387 32 650 205; Fax: 650 205; e: csrt@bih.net.ba Žiro-račun: 140-501-00121176-55 kod Sberbank BH d.d.; ID broj: 4218242160002; Por. broj: 05001975; Ozn. sud. reg. US/I-2/96, Reg. ul. I/14 kod Višeg suda Doboj

Na osnovu člana 31. Pravila Javne ustanove Centar za socijalni rad Tešanj, Upravni odbor Centra na svojoj sjednici održanoj dana _____ 2021. godine, **u s v o j i o j e:**

IZVJEŠTAJ

o radu JU Centar za socijalni rad Tešanj za period I – XII / 2020.
godinu.

JANUAR, 2021. GODINE

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	3
<i>PROGRAMSKA PODRUČJA RADA</i>	4
1. SOCIJALNA ZAŠTITA	4
1.1. <i>NOVČANA I DRUGA MATERIJALNA POMOĆ</i>	4
1.1.1. Stalna novčana pomoć	5
1.1.2. Druge materijalne pomoći (jednokratna, povremena novčana pomoć).....	5
1.2. <i>OSPOSOBLJAVANJE ZA ŽIVOT I RAD</i>	6
1.3. <i>SMJEŠTAJ U DRUGU PORODICU- HRANITELJSTVO</i>	6
1.4. <i>SMJEŠTAJ U USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE</i>	7
2. ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA	8
3. ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM.....	9
3.1. <i>DODATAK NA DJECU</i>	
3.2. <i>JEDNOKRATNA POMOĆ ŽENI - MAJCI KOJA NIJE U RADNOM ODNOSU</i>	10
3.3. <i>NAKNADA UMJESTO PLAĆE ŽENI-MAJCI KOJA JE U RADNOM ODNOSU</i>	10
4. ZAŠTITA INVALIDNIH OSOBA.....	11
4.1. <i>DJECA OMETENA U PSIHIČKOM I FIZIČKOM RAZVOJU:</i>	12
5. ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	13
6. PORODIČNO PRAVNA ZAŠTITA	14
6.1. <i>ZAŠTITA BRAKA I PORODICE</i>	14
6.1.1. Posredovanje i pomoć u rješavanju konfliktnih bračnih i porodičnih odnosa ...	14
6.1.2. Maloljetnički brakovi.....	15
6.2. <i>STARATELJSTVO</i>	16
6.2.1. Starateljstvo nad maloljetnim licima:	16
6.2.2. Starateljstvo nad licima lišenim poslovne sposobnosti.....	17
6.2.3. Staraoci za posebne slučajeve	17
6.3. <i>USVOJENJE</i>	17
6.4. <i>NASILJE U PORODICI</i>	17
7. DJECA I ODRASLE OSOBE DEVIJANTNOG PONAŠANJA.....	18
7.1. <i>DELIKVENCIJA I DEVIJANTNO PONAŠANJE DJECE I MLADIH:</i>	
<i>DELIKVENCIJA ODRASLIH OSOBA</i>	19
8. OSTALI POSLOVI	20
8.1. <i>EVIDENCIJA I REGISTRACIJA</i>	
8.2. <i>SARADNJA CENTRA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJA</i> 20	
9. KADROVI, ORGANIZACIJA, USLOVI RADA.....	20
9.1. <i>KADROVI</i>	20
9.2. <i>ORGANIZACIJA</i>	21
9.3. <i>UVJETI RADA</i>	22
9.4. <i>TEHNIČKI UVJETI</i>	22

UVODNE NAPOMENE

Centar za socijalni rad Tešanj je osnovan 07.04.1982. godine, kao izraz nastalih potreba i zahtjeva da se stručno, sistemski, organizovano i planirano rješava problematika iz oblasti socijalne, dječije i porodične zaštite stanovništva. Osnivač tadašnjeg „Centra za socijalni rad“ bila je SIZ-a za socijalnu i dječiju zaštitu Tešanj. Centar je u tom periodu imao pravni status RO-je. U 1987. godini u sastav RO Centra za socijalni rad Tešanj ulazi i dječije „Obdanište“. U takvom sastavu Centar egzistira do maja 1992. godine, odnosno do početka agresije na našu domovinu. U 1995. godine „Centar za socijalni rad Tešanj“ stiče status javne ustanove, a iz djelatnosti se briše dječije „Obdanište“. Osnivač JU Centra za socijalni rad je Općina Tešanj. Djelatnost Centra je socijalna zaštita, zaštita porodice sa djecom, i zaštita CŽR-a, a njihovo obavljanje je regulisano:

- ◆ Federalnim Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, („Sl.novine FBiH“, br.36/99,54/04 i 39/06),
- ◆ Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Sl.novine Ze-do Kantona“, br.13/07), Izmjene zakona o socijalnoj zaštiti Ze-do kantona od 29.09.2011. godine.
- ◆ Porodičnim zakonom Federacije BiH, („Sl.novine FBiH“, broj:35/05).

Pored navedenih propisa, Centar u rješavanju određenih pitanja primjenjuje i druge, kao što su: Zakon o upravnom postupku, („Sl.novine FBiH“, broj:2/98) Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, („Sl.novine FBiH“, br:22/05), Krivični Zakon, („Sl.novine FBiH“, broj:36/03) Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, („Sl.novine FBiH“, br:44/98), Zakon o ličnom imenu, („Sl.list BiH“, br.35/71,38/86,37/88 i 33/90), Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama, („Sl.novine FBiH“, br:37/01). Naravno, Centar se u izvršavanju svojih, zakonom utvrđenih obaveza pridržava i odgovarajućih konvencija, kao što su: Konvencija o osnovnim ljudskim pravima, Konvencija o pravima djeteta, Konvencija o ostvarivanju alimentacionih prava u inostranstvu i dr. prema zakonskim odredbama.

Najznačajniji poslovi Centra su sljedeći:

- ◆ Rješavanje zahtjeva za ostvarivanje prava u oblasti socijalne i dječije zaštite u prvom stepenu,
- ◆ Priprema, sprovođenje odgovarajućih oblika i mjera socijalne i porodično-pravne zaštite,
- ◆ Neposredno pružnje usluga socijalnog i drugog stručnog rada, savjetodavnih usluga i stručne pomoći pojedincima i porodicama,
- ◆ Poslovi starateljstva,
- ◆ Otkrivanje i praćenje socijalnih potreba građana u cilju preduzimanja adekvatnih mjera njihove zaštite,
- ◆ Rad sa djecom neprilagođenog ponašanja, djecom izloženom nasilju i maloljetnicima koji se nađu u sukobu sa zakonom.
- ◆ Razvoj i unapređenje preventivnih aktivnosti koje doprinose sprečavanju i suzbijanju socijalnih problema zajedno sa drugim vladinim i nevladinim organizacijama,
- ◆ Vođenje evidencije i dokumentacije o korisnicima i realizovanim oblicima i mjerama njihove zaštite.

U ostvarivanju prava socijalne zaštite, zaštite porodice sa djecom i zaštite CŽR, Centar djeluje na području Općine i u tom smislu je podešena njegova unutrašnja organizacija rada.

U periodu tranzicije, u politici socijalne zaštite naglašen je problem zaštite najugroženijih grupa stanovništva (penzioneri, nezaposleni i drugi), koji u znatnom broju pomoć društvene zajednice traže preko ovog Centra.

PROGRAMSKA PODRUČJA RADA

1. SOCIJALNA ZAŠTITA

Kantonalnim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti CŽR i zaštiti porodice sa djecom, propisano je, pored ostalog, ko su korisnici socijalne zaštite i koja su prava iz socijalne zaštite. Korisnici socijalne zaštite po ovom zakonu su osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:

1. djeca bez roditeljskog staranja,
2. odgojno zanemarena djeca,
3. odgojno zapuštena djeca,
4. djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
5. osobe sa invaliditetom i osobe ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju,
6. materijalno neosigurane i za rad nesposobne osobe,
7. stare osobe bez porodičnog staranja,
8. osobe sa društveno negativnim ponašanjem,
9. osobe i porodice u stanju socijalne potrebe kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.
10. lica koje su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici
11. lica sa autizmom

Po ovom Zakonu prava iz socijalne zaštite su:

1. novčana i druga materijalna pomoć,
2. osposobljavanje za život i rad,
3. smještaj u drugu porodicu,
4. smještaj u ustanove socijalne zaštite,
5. usluge socijalnog i drugog stručnog rada,
6. kućna njega i pomoć u kući
7. vršenje starateljstva i nadzora
8. privremeni smještaj i zbrinjavanje u sigurnoj kući
9. zdravstvena zaštita korisnika socijalne zaštite,
10. zbrinjavanje žrtava porodičnog nasilja,
11. zbrinjavanje osoba ovisnih o psihoaktivnim supstancama

1.1. NOVČANA I DRUGA MATERIJALNA POMOĆ

Kantonalnim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti CŽR i zaštiti porodice sa djecom, propisano je da se novčana i druga materijalna pomoć sastoji od:

1.1.1. Stalna novčana pomoć

U 2020. godini ovim oblikom zaštite obuhvaćena su **92** korisnika. Pravo na ovaj oblik zaštite ostvaruju osobe koje su nesposobne za rad, nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje, nemaju članove porodice koji su po Zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da nisu u mogućnosti da izvršavaju obaveze izdržavanja. Smatra se da lice nema dovoljno prihoda za izdržavanje ako ukupan prihod po članu domaćinstva ne prelazi 10% od prosječne plaće kantona. Visina ove pomoći iznosi za jednočlano i dvočlano domaćinstvo 17% od prosječne plaće kantona i ona trenutno iznosi 134,81 KM i ne može biti veća od 23 % od iznosa prosječne plaće kantona. Ovaj oblik zaštite finansira se 60 % iz sredstava budžeta kantona i 40% iz sredstava budžeta općine. Isplate ovog oblika su redovne.

Kategorija korisnika stalne novčane pomoći u izvještajnoj godini ostvarila je pravo na subvenciju za ogrev u visini 234,04 KM, i mjesečnu subvenciju na potrošnju el.energije od 5 KM po domaćinstvu. Sredstva za ogrjevanje su obezbijedena u budžetu općine, dok subvencija na potrošnju el. energije se finansira iz budžeta kantona.

Bitno je naglasiti da svi korisnici stalne novčane pomoći i članovi njihovih porodica mogu ostvariti pravo na zdravstvenu zaštitu putem ove službe, te da su u izvještajnoj godini bili i česti korisnici jednokratne novčane pomoći, te pomoći u naturi (prehrana, higijena, odjeća i obuća). Obzirom da je prošla godina obilježena pandemijom, izazvanom COVID -19, posebna pažnja usmjerena je na navedenu kategoriju na način da im je u saradnji sa kriznim štabom, civilnom zaštitom i nevladinim sektorom u više puta obezbijedena prehrana, higijena, lijekovi i dr. potrebštine. Kontakti i ostale usluge socijalnog rada, pružane su im svakodnevno jer se radi uglavnom o starim i samohranim licima. U 2020. godini, broj korisnika u odnosu na predhodnu godinu je smanjen za 13 korisnika, (umrli).

1.1.2. Druge materijalne pomoći (jednokratna, povremena novčana pomoć)

Druga materijalna pomoć (jednokratna, povremena) je pravo kojim se obezbjeđuje novčana intervencija za porodice i pojedince koji se nađu u stanju trenutne socijalne potrebe. S obzirom na visoke životne troškove, minimalne prihode porodica, veliki je broj građana kod kojih je prisutna potreba za ovim vidom socijalne zaštite. Posebno ako se ovim otežavajućim okolnostima dodaju česti slučajevi liječenja van područja općine, pa i u samoj općini nekog od članova domaćinstva, pa sezonski troškovi kao što je nabavka ogreva, plaćanje el.energije u zimskom periodu, polazak učenika u školu i dr.

Jednokratnu i povremenu novčanu pomoć, kao i pomoć u naturi u izvještajnoj godini koristilo je **1.912** osoba. Analizom podataka utvrđeno je da se većinom radi o radno sposobnim osobama koje vlastitim radom ne mogu da obezbijede osnovnu egzistenciju. Razlozi traženja ovog vida zaštite su uglavnom egzistencijalne prirode i potrebe liječenja, što ukazuje na činjenicu da je u sistemu pored visoke stope nezaposlenosti, niskih plaća u privrednom sektoru, loše riješeno pitanje zdravstvene zaštite. Sredstva za jednokratne novčane pomoći u izvještajnoj godini obezbijedena su iz Budžeta općine, resornog kantonalnog ministarstva i donacija u naturi. U 2020. godini znatno je povećan broj osoba koje su imale potrebu za ovim vidom zaštite, jer je stanje izazvano pandemijom COVID -19, u znatnoj mjeri uticalo i na ekonomsku situaciju domaćinstva. Bitno je napomenuti da je ovim vidom zaštite obuhvaćeno **30** teško bolesne djece, sa novčanim iznosima koji se kreću od **300,00 – 4.000,00** KM. Jednokratne novčane pomoći za djecu oboljelu od težih specifičnih oboljenja su u Budžetu općine izdvojena kao posebna stavka u iznosu od 25.000 KM za 2020. godinu. Roditelji oboljele djece za ovu vrstu pomoći podnose zahtjeve direktno u općinu, a JU Centar za

socijalni rad Tešanj donosi rješenje na osnovu zahtjeva općine u kojem je naznačen iznos pomoći, i vrši isplatu po rješenju.

1.2. OSPOSOBLJAVANJE ZA ŽIVOT I RAD

Osposobljavanje za život i rad ostvaruju djeca koja su iz različitih razloga ostala bez roditeljskog staranja, djeca ometena u psiho-fizičkom razvoju, i djeca vaspitno zanemarena porodičnim prilikama.

Ovaj oblik zaštite mogu ostvariti i odrasla invalidna lica.

Osposobljavanje za rad ima za cilj da se djeci ometenoj u fizičkom ili psihičkom razvoju i odraslim invalidnim licima omogući osposobljavanje za rad pod posebnim uslovima prema njihovim sklonostima i preostaloj sposobnosti. Na osposobljavanje za rad upućuje se maloljetno lice ometeno u psihičkom ili fizičkom razvoju i invalidno lice, ako prema zdravstvenom stanju i drugim okolnostima ima uslove za uspješno osposobljavanje za rad.

Tokom 2020. godine pravo na osposobljavanje za rad i školovanje koristilo je 2 djece. Osposobljavanje i školovanje u dole pomenutim ustanovama se vrši po prilagođenom specijalnom programu. Evidentno je da se posljednjih godina ne koriste usluge Zavoda „Mjedenica“ Sarajevo, iz razloga primjene inkluzivne nastave u redovnom obrazovanju.

Tabela 1.

NAZIV USTANOVE	Br.štićenika u 2019.g	Br.štićenika u 2020.g
Đački dom Zenica	-	1
Zavod „Mjedenica“ Sarajevo	-	-
Cent.za slijepu i slab.djecu Nedžarići Sarajevo	1	1

1.3. HRANITELJSTVO

Hraniteljstvo je poseban oblik zaštite djece i omladine lišene roditeljskog staranja. Ovom obliku zaštite daje se poseban značaj, a u stručnim krugovima se smatra jednim od najboljih instituta zaštite djece bez roditeljskog staranja. Nažalost ovaj oblik zaštite na našem području je slabije razvijen, a takvo stanje je uslovljeno nedovoljnom finansijskom podrškom koja je regulisana Federalnim Zakonom o hraniteljstvu. Prema federalnom zakonu hranitelj ima pravo na novčanu naknadu u iznosu od prosječne plaće Federacije i to:

- 1) Naknada za tradicionalno hraniteljstvo - 15 % što iznosi 139,20 KM po jednom hranjeniku, a što se uvećava za 15% za svakog narednog hranjenika tj. za 20,88 KM;
- 2) Naknada za specijalizovano hraniteljstvo - 30% što iznosi 278,40 KM po jednom hranjeniku, a što se uvećava za 20% za svakog narednog hranjenika, tj.za 55,68 KM ;
- 3) Naknada za izdržavanje hranjenika za tradicionalno hraniteljstvo -30 %, što iznosi 278,40 KM;
- 4) Naknada za izdržavanje hranjenika za specijalnizovano hraniteljstvo -50%, što iznosi 464,00 KM.

Na smještaju u hraniteljskim porodicama po tradicionalnom hraniteljstvu nalazi se 4 djece . Socijalni radnici u kontinuitetu prate razvoj djece smještene u hraniteljske porodice. Federalno Ministarstvo rada i socijalne politike ovu oblast izdvojilo je u poseban zakon. Implementacija navedenog zakona stupila je na snagu 01.03.2018.godine.U odredbama pomenutog zakona kod odabira hranitelja postavljeni su prestrogi kriteriji (min.srednje

obrazovanje, obavezna specijalna edukacija za hranitelje, izuzetno dobri stambeni uslovi sa propisanim standardima i dr.) tako da ovaj oblik zaštite koji je i do sada bio nerazvijen u budućnosti se neće značajnije razvijati.

1.4. SMJEŠTAJ U USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE

Prema postojećem Zakonu smještaj u ustanove socijalne zaštite mogu ostvariti djeca i odrasle osobe kojima je potrebna stalna briga i potpora u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne mogu ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici ili na drugi način.

Smještaj u ustanovu socijalne zaštite ima za cilj da licu u stanju socijalne potrebe obezbijedi socijalnu zaštitu, koja treba da obuhvati stanovanje, ishranu, odijevanje, zdravstvenu i drugu njegu. Pravo na smještaj u organizaciju socijalne zaštite ostvaruju lice bez porodičnog smještaja (djeca i odrasli) duševno zaostala i psihički oboljela lica koja nemaju adekvatnu brigu u vlastitoj porodici, pri čemu se uzimaju u obzir njegove stambene i porodične prilike.

Na kraju izvještajne godine u ustanovama socijalne zaštite evidentiran je **23** štićenik, što znači da se broj štićenika u odnosu na prošlu godinu uvećao što je vidljivo iz tab.br. 1.-a.

Tabela 1.a

NAZIV USTANOVE	Br. štićenika u 2014. god.	Br. štićenika u 2015.god.	Br. štićenika u 2016.god.	Br. štićenika u 2017.god.	Br. štićenika u 2018.god.	Br. štićenika u 2019.g.	Br. štićenika u 2020.god.
Zavod za zbrinjavanje mentalno-invalidnih lica Fojnica	5	5	2	2	3	2	2
Zavod za zbrinjavanje mentalno-invalidnih osoba Duje	1	1	1	1	1	1	1
Zavod za zaštitu djece i omladine Pazarić	3	3	4	6	5	6	6
Naš Dom Travnik	3	3	3	3	4	2	2
JU „DOM-Porodica“ Zenica	10	6	3	6	4	3	4
SOS Dječije selo Gračanica	2	2	2	2	2	2	0
Kuća mladih Tuzla	3	1	1	0	0	0	2
Centar za podršku osobama sa invaliditetom „Sumero“	-	-	4	4	4	3	3
Dom za stara lica Zenica	-	-	-	-	-	2	1
Dom penzionera sa stacionarom Zenica	-	-	-	-	-	-	2
UKUPNO	27	21	20	24	22	21	23

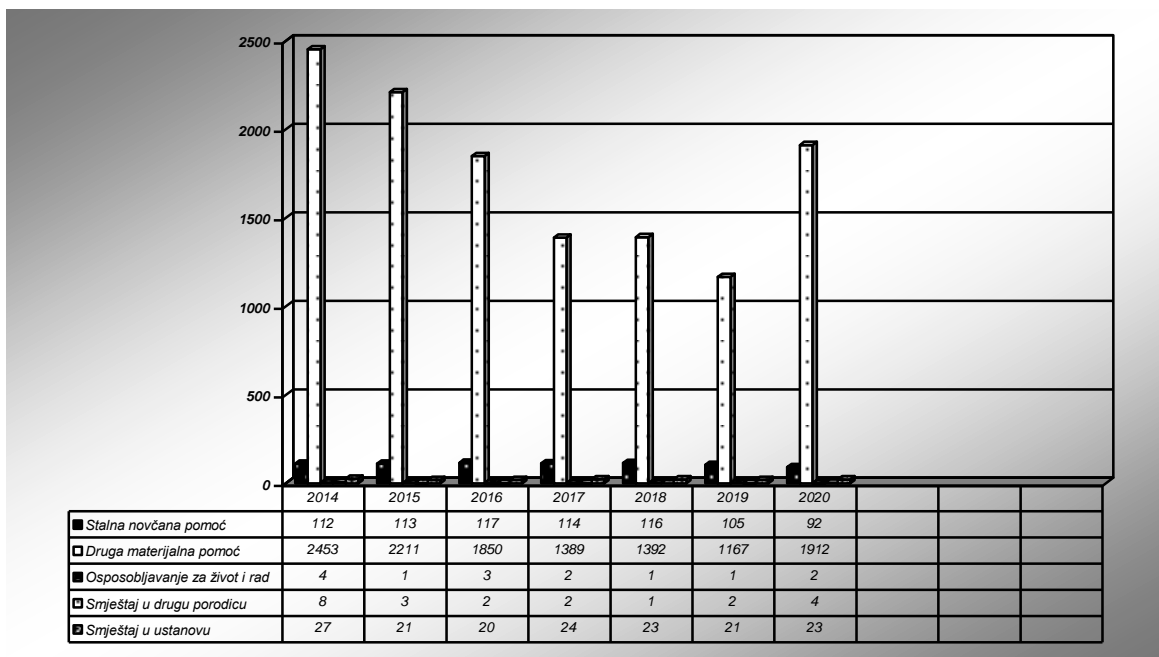
U 2020.godini broj štićenika smještenih u Ustanove socijalne zaštite se povećao (tokom godine smještena je jedana starija osoba (beskućnik) i jedno mladb. dijete a po nalogu kantonalnog tužilaštva)

Smještaj u ovim ustanovama finansira se uglavnom iz sredstava Budžeta Kantona.

U troškovima smještaja učestvuje štićenik sa svojim ličnim primanjima, roditelji, staratelji, ukoliko im mjesečna primanja po članu domaćinstva prelaze 15% od prosječne plaće Kantona, a razliku do punog iznosa cijene smještaja snosi budžet Kantona. U pet slučajeva evidentirano je lično učešće štićenika i srodnika u troškove smještaja.

U slijedećoj tabeli – dijagramu je vidno da u 2020 godine, u odnosu na ranije godine uvećan broj drugih materijalnih pomoći (jednokratna, privremena i natura), a razlog tome je novonastala situacija izazvana pandemijom COVID -19.

Tabela 1.b

2. ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

U skladu sa Federalnim i Kantonalnim zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Centar obavlja upravno – pravne poslove, vođenje upravnog postupka oko ostvarivanja prava na materijalnu pomoć civilnim žrtvama rata. Pored vođenja postupka Centar vrši obračun za isplatu materijalnih i drugih pomoći civilnim žrtvama rata. Mjere koje se poduzimaju svake godine su: uvođenje u pravo novih podnositelja zahtjeva civilnih žrtava rata i članova njihove porodice, revizija svih korisnika i članova porodice civilnih žrtava rata.

U 2020. godini na ovom referatu smanjen je broj korisnika (dva lica izvedena su iz prava zbog smrti, a jeno lice ostvarilo je pravo po posebnoj kategoriji).

Tabela 2.

RED BR.	KATEGORIJA CŽR STANJE 31.12.2018.G.	KORISNIKA
1.	LIČNA INVALIDNINA	66
2.	PORODIČNA INVALIDNINA	58
3.	POSEBNA KATEGORIJA CŽR	4
		128

Sredstva za finansiranje materijalne naknade obezbjeđuju se u Budžetu Kantona i Federacije. Visina naknade za CŽR zavisi od stepena tjelesnog oštećenja -60% tjelesnog oštećenja 109,30 KM do 100% tjelesnog oštećenja 607,25 KM. Visina naknade porodičnim žrtvama rata kreće se od 261,12 KM do 394,72 KM, zavisno od broja članova domaćinstva.

3. ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM

Zaštita porodice sa djecom prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti CŽR i zaštiti porodice sa djecom ima za cilj:

- ◆ da se osiguraju svoj djeci približno jednaki uslovi za zdrav i pravilan tjelesni, intelektualni i emocionalni razvoj u porodici,
- ◆ potporu u ostvarivanju njene reproduktivne uloge, njezi, podizanju, odgoju i zaštiti djece i poboljšanju kvaliteta života porodice,

Prema Kantonalnom Zakonu prava koja ostvaruje porodica sa djecom su:

1. dodatak na djecu,
2. naknada umjesto plaće ženi - majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta,
3. novčana naknada za vrijeme trudnoće i porođaja žene - majke koja nije u radnom odnosu,
4. jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta,
5. naknada u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke - dojilje,
6. posebni psiho-socijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica,
7. smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja,
8. osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovne naobrazbe,
9. školarine i stipendije đacima i studentima.

3.1. Dodatak na djecu

U 2020.godini dodatak na djecu ostvarivalo je **748** domaćinstva (korisnika), a dječiji dodatak koristilo je **1495** djece. Mjesečni iznos dječijeg dodatka iznosi 15,86 KM po djetetu, a za posebnu kategoriju iznos je 23,79 KM po djetetu U izvještajnoj godini urađena je revizija utvrđenog prava, međutim kao i u predhodnoj 2019.godini, određen broj korisnika

dječijeg dodatka zanemaruje obaveze po reviziji, te se takvim licima obustavljaju dalje isplate.

3.2. Jednokratna novčana pomoć ženi – majci koja nije u radnom odnosu

U izvještajnoj godini ovim pravom obuhvaćene su **37** porodilje. Visina jednokratne novčane pomoći je identična za sve nezaposlene porodilje, a u 2020.godini je iznosila 150,00 KM. Pored jednokratne novčane pomoći nezaposlena porodilja ostvaruje pravo i na :

a) Jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta ostvarile su **37** nezaposlene porodilje. Visina pomoći u izvještajnom periodu iznosila je 118,95 KM.

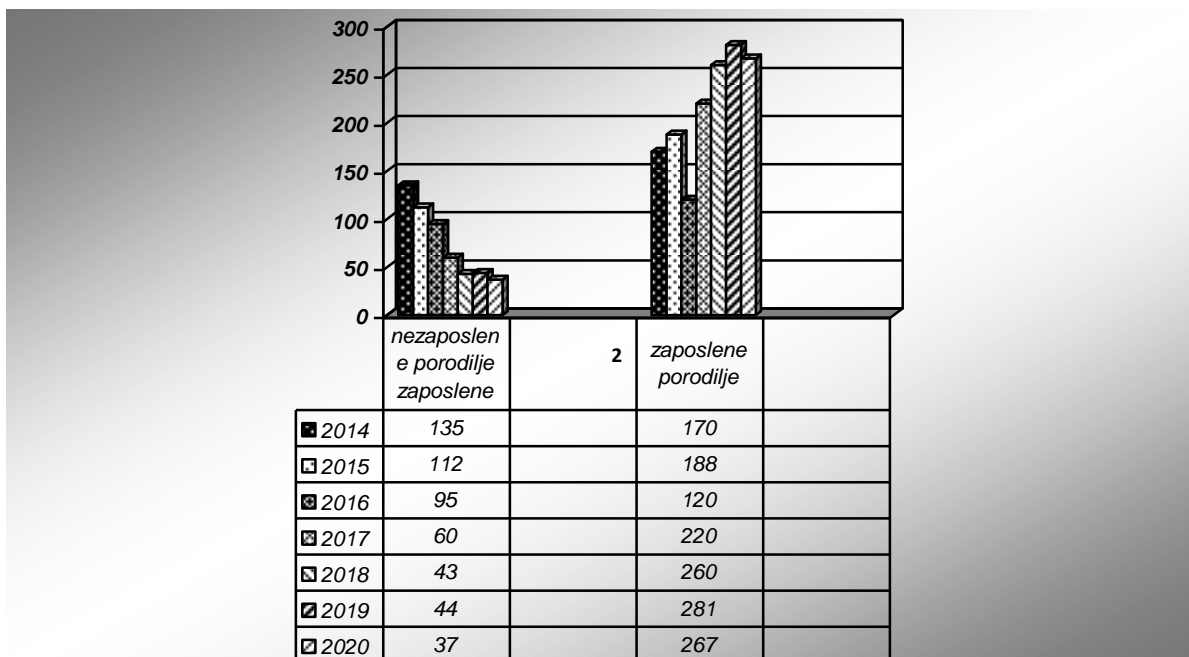
b) Prehrana djeteta do 6 mjeseci: Ovu pomoć primile su **37** porodilje, a visina pomoći iznosila je 79,30 KM

Pravo na ovaj oblik zaštite imaju nezaposlene majke - porodilje kod kojih ukupni prihodi u domaćinstvu ne prelaze iznos od 50% prosječne plaće Kantona.

3.3. Naknada umjesto plaće ženi – majci koja je u radnom odnosu

Navedenu naknadu u 2020.godini koristilo je **267** zaposlenih porodilja. U izvještajnom periodu najveći iznos plaće bio je 810,00 KM, a najniža plaća je određena Zakonom i ne može biti niža od 295,20 KM.

Tabela 3.

Kao što je vidljivo u navedenoj tabeli broj nezaposlenih porodilja u 2019.godini u odnosu na predhodnu godinu je smanjen, a razlog je povećanje minimalne plaće u ZE-DO kantonu, a materijalni cenzus koji utiče na ostavriavanje prava za nezaposlene porodilje u Zakonu o socijalnoj zaštiti nije promjenjen, tako da ni jedna porodilja čiji je suprug zaposlen više ne može ostariti ovo pravo. Broj porodilja iz radnog odnosa koje su koristile naknadu putem ove

službe je također smanjen, što se može dovesti u vezu sa blagim padom nataliteta na našoj općini.

Pored navedenih prava u Budžetu općine Tešanj su planirana novčana sredstva kao posebna stimulativna mjera za majke-porodilje trećeg, četvrtog i dalje djece po rođenju, bez obzira na prihode domaćinstva, a isplaćuju se kao jednokratna novčana pomoć u visini iznosa 300 KM. Ovaj oblik zaštite u izvještajnoj godini koristile su 75 porodilja.

Općina Tešanj također putem ove Ustanove izdvaja sredstva za vantjelesnu opodnju bračnih parova bez djece. U izvještajnoj godini u budžetu općine je izdvojeno 30.000. KM a pravo je ostvarilo osam bračnih parova u iznosu po 2.000,00 KM. Rješenja su donesena u skladu sa Pravilnikom općinskog Načelnika. Imajući u vidu da se radi o veoma skupom postupku te da bračni parovi koji nemaju djecu u većini slučajeva nemaju inicijalna sredstva kako bi pokrenuli ovaj postupak, upućen je zahtjev općinskoj službi za izmjenu pravilnika na način da se jednokratna novčana pomoć odobrava na osnovu predračuna klinike te da se transfer vrši direktno na kliniku, a ne kao do sada da se refundira po obavljenom postupku.

U proračunu općine Tešanj planirana su i novčana sredstva za pomoć djeci koja pohađaju srednju školu, a potiču iz siromašnih, nepotpunih porodica kao i djeci bez roditeljskog staranja. Ovaj oblik zaštite implementira se putem CSR Tešanj, a shodno utvrđenim kriterijima. Navedenu socijalnu zaštitu ostvaruje 80 učenika srednjih škola u mjesečnom iznosu 50 KM za školsku godinu.

4. ZAŠTITA INVALIDNIH OSOBA

Osobe sa invaliditetom (Pojam lica sa invaliditetom)

Lica sa invaliditetom su lica:

- ◆ slijepa i slabovidna
- ◆ gluha i nagluha
- ◆ sa poremećajima u govoru i glasu
- ◆ sa tjelesnim oštećenjem i trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju
- ◆ sa smetnjama u psihičkom razvoju
- ◆ sa kombinovanim smetnjama

Prava lica sa invaliditetom

Lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju imaju slijedeća prava:

- ◆ ličnu invalidninu
- ◆ dodatak za njegu i pomoć drugog lica
- ◆ ortopedski dodatak
- ◆ pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala
- ◆ osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija)
- ◆ prioritarno zapošljavanje

gdje se prava od 1-3 ostvaruju po Zakonu o socijalnoj zaštiti, a prava od 4-6 u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti i zapošljavanju.

U 2020. godini **809** osoba koristilo je prava za lica sa invaliditetom (lična invalidnina, dodatak za njegu i pomoć drugog lica i ortopedski dodatak) u vidu redovnih mjesečnih naknada koje

su finansirane iz budžeta Federacije. Zakonom je propisano da troškovi postupka u prvom stepenu padaju na teret podnosioca zahtjeva, a visina troškova pregleda i usluga medicinskog vještačenja iznosi 85,41 KM za pokretne, i 128,11 kućne posjete (pregledi i vještačenje u kući), dok u drugom stepenu postupka medicinsko vještačenje iznosi 154,44 KM. Za lica koja ostvare pravo na novčanu naknadu, traži se povrat sredstava od Ministarstva za rad i socijalnu politiku putem ove službe i to za lica koja su u momentu podnošenja zahtjeva bila starija od 65 godina života.

Visina naknade se određuje shodno stepenu oštećenja organizma i kategoriji, te utvrđenoj potrebi za ortopedskim pomagalom, kao i tuđom njegom i pomoći. Novčane naknade po osnovu utvrđenog prava na ličnu invalidninu, ortopedski dodatak, njegu i pomoć od strane dugog lica uplaćuju se direktno na tekuće račune korisnika od strane Federalnog Ministarstva za rad i socijalnu politiku.

4.1. Djeca ometena u psihičom i fizičkom razvoju:

Planiranje društvene brige o ovoj grupaciji djece zasniva se na principima Konvencije o pravima djeteta UN-a iz 1989. godine, a koju je ratifikovala i država BiH. Ona ističe pravo mentalno i fizički nesposobnog djeteta da uživa pun i kvalitetan život u uslovima koji obezbjeđuju dostojanstvo, unapređuju samopouzdanje i olakšavaju aktivno učešće u zajednici.

Maloljetnikom ometenim u fizičkom ili psihičkom razvoju smatra se lice sa: oštećenjem čula vida, sa oštećenjem čula sluha, poremećajem u govoru i glasu, tjelesnim oštećenjima, psihičkom zaostalošću (lakog, umjerenog, težeg i teškog stepena) ili sa kombinovanim smetnjama. Odnosno radi se o djeci čiji tjelesni, mentalni i emocionalni razvoj, rast i sazrijevanje zaostaje za standardima i nivoima razvijenosti djece svog uzrasta. Za ovu kategoriju djece danas je aktuelno najšire prihvaćen termin "djeca sa poteškoćama u razvoju". Većina djece sa invaliditetom živi u svojim porodicama i o njima brigu vode roditelji, a u manjem broju u zavisnosti od stepena i vrste oštećenja upućena su u institucije zdravstva i obrazovanja. Jedan broj se nalazi na evidenciji Centra po osnovu korištenja određenih prava i usluga socijalne zaštite i socijalnog rada. Nadležna općinska komisija obavlja razvrstavanje djece i omladine ometene u psihičkom i fizičkom razvoju, a Centar najčešće obezbjeđuje ostvarivanje prava na naknadu za njegu i pomoć od strane drugog lica, realizuje smještaj takvog djeteta u odgovarajuću ustanovu socijalne zaštite ili u ustanovu za osposobljavanje, a po zahtjevu roditelja ili na prijedlog pomenute komisije, o čemu se vode evidencije.

U izvještajnoj godini Prvostepena stručne komisije za kategorizaciju zbog pandemije izazvane COVID – 19. nije vršila opservacije, niti je bilo zahtjeva od škola, a ni roditelja.

Tabela 3.

Podaci o djeci i omladini sa posebnim potrebama		STANJE SA 31.12.2017. GOD.		STANJE SA 31.12.2018. GOD.		STANJE SA 31.12.2019. GOD.	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž
Djeca ometena u fizičkom i psihičkom razvoju							
1.	Dijete sa oštećenjem čula vida	2	1	2	1	2	1
2.	Dijete sa oštećenjem čula sluha	1	4	1	4	1	4
3.	Dijete sa poremećajem u govoru i glasu	-	1	-	1	-	1
4.	Dijete sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smetnjama u fizičkom razvoju	6	7	6	7	6	7

5.	Dijete sa smetnjama u psihičkom razvoju:						
	• Lakog stepena	52	34	58	36	69	38
	• Umjerenog stepena	11	7	12	7	12	7
	• Težeg i teškog stepena	6	5	6	5	6	6
6.	Kombinovane smetnje	32	26	35	30	39	30
7.	Djeca sa autizmom	1	-	1	-	4	-
Ukupan broj djece i omladine ometene u psihofizičkom razvoju na evidenciji CSR Tešanj		111	85	121	91	139	94

5. ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Na osnovu člana 166. stav (1) tačka b) 1. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („ Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07) i u vezi sa članom 13a., 13b. i 7a. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („ Službene novine Federacije BiH, broj: 70/08) ministar Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona donio je Uputstvo o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica, koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu. Osobe koje ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu putem našeg Centra, a u skladu sa naprijed navedenim Zakonom i Uputstvom su:

ZDRAVSVENA ZAŠTITA STANJE 31.12.2019.	KORISNIKA
1. LICE SA INVALIDITETOM	97
2. KORISNICI STALNE SOCIJALNE POMOĆI	77
3. SMJEŠTENI U USTANOVE SOC. ZAŠTITE I HRANITELJSKE PORODICE	8
4. LICA STARIJA OD 60/65 GODINA	452
5. DJECA DO POLASKA U ŠKOLU	57
6. CIVILNE ŽRTVE RATA	15
7. SAMOHRANE MAJKE	1
UKUPNO	707

1. korisnici prava na stalnu novčanu pomoć,
2. lica starija od 65 godina muškarci, odnosno 60 godina žene,
3. civilne žrtve rata,
4. osobe smještene u ustanove socijalne zaštite, i hraniteljske porodice
5. lica sa invaliditetom i lica ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju u smislu člana 13. Zakona i
6. djeca do polaska u školu
7. samohrane majke

JU Centar za socijalni rad Tešanj vodi i ustrojava evidenciju o licima na osnovu priznatog prava na korištenje zdravstvene zaštite. Postupak priznavanja prava korištenja zdravstvene zaštite pokreće se i vodi prema pravilima propisanim Zakonom o upravnom postupku. Službena evidencija korisnika zdravstvene zaštite vodi se kroz knjigu evidencije i elektronsku

bazu podataka. JU Centar za socijalni rad Tešanj dostavlja mjesečne izvještaje nadležnom Ministarstvu o broju lica korisnika zdravstvene zaštite i broju odjavljenih lica.

Ukupan broj prijavljenih korisnika zdravstvene zaštite sa 31.12.2020. godine je **707 lica**. U odnosu na 2019. godinu (broj osiguranika **690**) putem ove ustanove je neznatno povećan.

Postojeći Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Centrima za socijalni rad, stavio je u nadležnost poslove i zadatke koji su prije svega administrativno – upravne prirode. Novi poslovi i zadaci uvećali su obim poslova u Centru, a imajući u vidu ograničen broj uposlenika i izostalu potrebnu podršku Federalnog ministarstva, stručni socijalni rad se zapostavlja i gubi na kvalitetu što će u narednom periodu imati negativnog odraz na osnovnu djelatnost Centra, ukoliko se pojedini poslovi i dalje zadrže u Centrima. U 2020. godini, Centru je stavljena obaveza da sva materijalna davanja pored SOTAC-baze unose se i u jedinstveni registar, što je dodatni posao ovoj Ustanovi. Od strane Federalnog Ministarstva rada i socijalne politike donešena je Odluka o intervenirajućim mjerama za ublažavanje situacije izazvane pandemijom za određene kategorije stanovništva (korisnici stalne novčane pomoći, lica koja ostvaruju pravo na tuđu njegu i pomoć). Spiskovi se dostavljaju od oktobra 2020. godine, međutim iplata još nije bilo. **Kreiranje novih zakonskih regulativa koje regulišu djelatnost Ustanove u cilju reforme socijalne politike na nivou Federacije BiH takođe dodatno opterećuju uposlenike ove ustanove jer su im Centri za socijalni rad izvori podataka.**

6. PORODIČNO PRAVNA ZAŠTITA

Ova oblast regulisana je Porodičnim zakonom Federacije BiH, („Sl.novine FBiH“, broj:35/05). Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, („Sl.novine FBiH“, br:22/05), Krivični Zakon, („Sl.novine FBiH“, broj:36/03) Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, („Sl.novine FBiH“, br:44/98), Zakon o ličnom imenu, („Sl.list BiH“, br.35/71,38/86,37/88 i 33/90), Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama, („Sl.novine FBiH“, br:37/01). Naravno, Centar se u izvršavanju svojih, zakonom utvrđenih obaveza pridržava i odgovarajućih konvencija, kao što su: Konvencija o osnovnim ljudskim pravima, Konvencija o pravima djeteta, Konvencija o ostvarivanju alimentacionih prava u inostranstvu i dr. prema zakonskim odredbama.

Obzirom da se radi o raznovrsnim poslovima koji su stavljeni u nadležnost Organa starateljstva ovim izvještajem bit će istaknuti samo osnovni poslovi kao što slijedi:

6.1. ZAŠTITA BRAKA I PORODICE

6.1.1. Posredovanje i pomoć u rješavanju konfliktnih bračnih i porodičnih odnosa

Poslovi zaštite i pomoći porodici Porodičnim zakonom dati su u nadležnost Centru za socijalni rad. Centar kao organ starateljstva ima ulogu inicijatora, koordinatora i organizatora socijalno-zaštitnih aktivnosti prema porodici i njenim članovima. Prema tome, Centru je osnovni cilj sačuvati, osnažiti i unaprijediti odnose u porodici, a u sklopu toga zaštititi interese pojedinih članova porodice.

U skladu sa Porodičnim zakonom, a uz saglasnost Ministarstva pravosuđa Centar vodi i poslove posredovanja. Ovaj postupak je radnja koja je obavezna i predhodi postupku rastave braka za bračne parove koji imaju zajedničku maloljetnu djecu.

U izvještajnoj 2020 godini, pismeni zahtjev za posredovanje podnijela su 45 bračna para (u 2019. godini evidentirano je 48 zahtjeva), od toga je postignut sporazum vezan za staranje, kontaktiranje i izdržavanje djece u 28 predmeta. Sporazum i mirenje nije uspjelo u 5 predmeta, a u 12 slučajeva povučeni su zahtjevi za posredovanje, odnosno bračni drugovi su nastavili dalji zajednički život.

U 2020. godini neznatno je smanjen broj zahtjeva za posredovanje u predmetu razvoda braka. Na osnovu provedene analize može se reći da pored materijalnog faktora, na prekid bračne zajednice utiču i niske moralne vrijednosti bračnih partnera, nasilje, te nezainteresovanost očuvanje porodice kao osnovne ćelije društva.

Pored stručnog nalaza i mišljenja o okončanom postupku posredovanja koji je preduvjet za pokretanje postupka razvoda braka, Centar na traženje suda daje:

- stručno mišljenje u postupku razvoda braka, u vezi odluke o povjeravanju, izdržavanju i kontaktiranju mlđb. djece sa roditeljima.

- daje mišljenje u vezi izmjene odluke o povjeravanju i izdržavanju djece

- rješava konfliktne situacije u bračnim i porodičnim odnosima.

U 2020. godini u Centru je registrovano 421 slučajeva u kojima se posredovalo po pitanju saniranja konfliktnih bračnih i porodičnih prilika, te udovoljilo sudskim zahtjevima po pitanju izmjena odluka o izdržavanju i povjeri mlđb. djece.

Trebamo napomenuti da je jedna od najtežih posljedica poremećenih porodičnih odnosa otežano ostvarivanje osnovne porodične funkcije koja se sastoji u obezbjeđivanju optimalno mogućih uslova za psihofizički razvoj i vaspitanje djece. Zbog visokog rizika u kome se nalaze djeca iz porodica sa poremećenim unutar-porodičnim odnosima, Centar (u svojstvu organa starateljstva) pruža stručnu pomoć u rješavanju začelih sukoba i primjenjuje mjere porodično-pravne zaštite ličnosti, prava i interesa maloljetne djece ugrožene dezintegracijom porodice i prestankom bračne ili vanbračne zajednice roditelja.

6.1.2. Maloljetnički brakovi

Porodični zakon Federacije BiH određuje da brak ne može zaključiti lice koje nije navršilo 18 godina života, ali iz opravdanih razloga sud može u vanparničnom postupku dozvoliti zaključenje braka maloljetniku starijem od 16 godina života ako utvrdi da je to lice tjelesno i duševno sposobno za vršenje prava i dužnosti koje proizilaze iz braka.

Podnosioci prijedloga za zaključenje maloljetničkog braka su uglavnom djevojke koje žele stupiti u bračnu zajednicu. Centar za socijalni rad u postupku po podnesenom prijedlogu utvrđuje:

- da li maloljetna osoba koja želi da sklopi brak prije navršenog punoljetstva posjeduje duševnu zrelost za vršenje dužnosti u braku.

- da li takva osoba ima sposobnosti za organizovanje društveno poželjnog bračnog, odnosno porodičnog odnosa.

Mišljenje Centra za socijalni rad o opravdanosti sklapanja braka koje se upućuje sudu do sada je uvijek bilo pozitivno. U pravilu se radi o maloljetnicama koje već žive u vanbračnoj zajednici, koje očekuju dijete ili imaju djecu, pa bi se u slučaju negativnog mišljenja, koje bi se prihvatilo od strane suda moglo da pogorša položaj maloljetnice. **U 2020 godini Centar je zaprimio 3 zahtjeva za davanje saglasnosti za zaključenje maloljetničkog braka. Analizom podataka je utvrđeno da se radi uglavnom o maloljetnicama iz ruralnog dijela općine.**

Pored ovih poslova, Centar u ulozi organa starateljstva ima i druge ovlasti. To su zadaci u vezi sa odnosima roditelja i djece, zaštita djece bez roditeljskog staranja, starateljstvo, izdržavanje djece i odraslih osoba, zaštita maloljetnih izvršilaca krivičnih djela, preduzimanja

potrebnih mjera za zaštitu interesa djece u svim slučajevima kada su ugroženi njihovi interesi, oduzimanje djeteta od roditelja i povjeravanje drugoj porodici ili ustanovi na čuvanje ili vaspitanje, upućivanje djeteta sa poremećajima u ponašanju u ustanove za vaspitanje i obrazovanje, pružanje savjetodavne podrške razvedenim roditeljima u vezi održavanja ličnih odnosa djece i roditelja, davanje odobrenja roditeljima za raspolaganje imovinom djeteta, zastupanje djeteta u postupcima utvrđivanja i osporavanja očinstva, vodi postupak usvojenja djece bez roditeljskog staranja, vodi postupak postavljanja staraoca djeci bez roditeljskog staranja, vodi postupak postavljanja staraoca licima lišenim poslovne sposobnosti, postavlja staraoca osobama koje nisu u stanju da štite svoja prava i interese u raznim postupcima (pred raznim institucijama, udruženjima, organima, daje saglasnost za izdavanje putnih isprava djeci razvedenih roditelja, podnosi prijave sudu i učestuje u postupcima zaštite žrtve nasilja).

6.2. STARATELJSTVO

Vođenje upravnog postupka u oblasti starateljstva je vrlo zahtjevan i odgovoran posao. Maloljetnim osobama bez roditeljskog staranja kao i punoljetnim osobama kojima je oduzeta poslovna sposobnost i koji nisu u mogućnosti starati se o svojim pravima i interesima putem starateljstva se pruža posebna zaštita u skladu sa zakonom.

Mjere koje se poduzimaju svake godine u ovoj oblasti su:

- ◆ vođenje upravnog postupka za osobe koje se stavljaju pod starateljstvo i određivanje staratelja,
- ◆ postavljanje staratelja osobama nepoznatog mjesta boravka,
- ◆ provođenje postupka odobrenja, otuđenja i opterećenja imovine štíćenika,
- ◆ saradnja sa sudskim tijelima, ustanovama za smještaj i izdržavanje i dr.,
- ◆ poduzimanje drugih mjera koje su u neposrednoj vezi sa zaštitom prava i interesa štíćenika,
- ◆ u cilju kvalitetnije i bolje zaštite osoba pod starateljstvom, čuvanje i upravljanje njihovom imovinom, te brige o njihovim pravima i interesima, redovno se traži od svih staratelja da podnesu izvještaj o svom radu u skladu sa zakonskim obvezama,
- ◆ vršenje popisa imovine osoba pod starateljstvom,
- ◆ pokretanje postupka prodaje imovine iz ugovora o doživotnom izdržavanju nakon smrti štíćenika.
- ◆ Pokretanje sudskog postupka za preispitivanje oduzete poslovne sposobnosti štíćeniku, i u učestovanje u postupku.

Saratelj je dužan podnijeti organu starateljstva izvještaj o svome radu i stanju štíćenikove imovine svake godine, kao i kada to zatraži organ starateljstva. Pored kontrole rada staraoca i prihvatanja izvještaja o njegovom radu, organ starateljstva dužan je povremeno, ličnim uvidom, kontrolisati kako staralac vrši dužnosti prema štíćeniku. U izvještajnom periodu radili smo na kontroli staratelja koji obavljaju starateljske dužnosti, a obišli smo i izvršili kontrolu nad štíćenicima koji su stavljeni pod starateljstvo. Postupak starateljstva pokreće se i vodi prema pravilima propisanim Porodičnim zakonom i Zakonom o upravnom postupku. Službena evidencija korisnika starateljstva vodi se kroz knjige evidencije.

U izvještajnom periodu ukupan broj osoba stavljenih pod stalno starateljstvo :

6.2.1. Starateljstvo nad maloljetnim licima:

Pod starateljstvom u izvještajnoj godini bilo je **6** djece, od toga je 5 pod starateljstvom srodnika. a jedno djete je u hraniteljskoj porodici (djete sa područja druge općine).

Ova djeca su zbog različitih razloga lišena roditeljskog staranja, te im je potrebna briga šire društvene zajednice.

6.2.2. Starateljstvo nad licima lišenim poslovne sposobnosti (punoljetna lica)

U 2020. godini pod stalnim i neposrednim starateljstvom bilo je **18** odraslih lica, od toga **4** lica je pod neposrednim staranjem Centra, i smješteno je u ustanove socijalne zaštite, a **14** lica je pod starateljstvom srodnika..

6.2.3. Staraoci za posebne slučajeve

Porodičnim zakonom je propisano da će Centar postaviti staraoca za pojedine poslove ili određenu vrstu poslova odsutnom licu čije je boravište nepoznato, a koje nema zastupnika, nepoznatom vlasniku imovine kada je potrebno da se neko o toj imovini stara, kao i u drugim slučajevima kada je to potrebno radi zaštite prava i interesa određenog lica. Posebnog staraoca Centar postavlja i licu nad kojim roditelji vrše roditeljsko pravo radi zaključenja određenih pravnih poslova, kao i u drugim slučajevima kada su njihovi interesi u suprotnosti. U toku 2020. godine doneseno je **31** rješenja o imenovanju staratelja za posebne slučajeve.

Problem u starateljstvu javlja se kod odabira staratelja, jer se srodnici u većini slučajeva ne žele prihvatiti ove obaveze, pa su uposlenici Centra višestruki staratelji po službenoj dužnosti. Poslove starateljstva obavljaju bez naknade.

6.3. USVOJENJE

Usvojenje je oblik društvene zaštite djece u kome djeca lišena roditeljskog prava i roditeljskog staranja stiču roditelje i sve uslove za intenzivan prirodni razvoj u društvu, što porodica djetetu inače obezbjeđuje. Institut usvojenja je sa stručnog i teorijskog aspekta ocijenjen kao najpovoljniji oblik zaštite djece bez roditeljskog staranja, jer ovoj djeci obezbjeđuje kvalitetnu i kompletnu društvenu zaštitu, djeca stiču roditelje i cjelovitu porodičnu zaštitu, koja je najoptimalniji okvir za njihov svestran, skladan, fizički, psihički, intelektualni i socijalni razvoj.

U Centru za socijalni rad zaključno sa 31.12.2020. godine na evidencijama se nalaze 18 zahtjeva za usvojenje. Zahtjeve za usvojenje podnijeli su bračni parovi iz različitih općina BiH. U izvještajnoj godini nije bilo djece koja su data na usvojenje.

6.4. NASILJE U PORODICI

Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, je propisao značajnu ulogu Centra za socijalni rad u njegovom provođenju a istim se definiše: zaštita od nasilja u porodici, pojam porodice i nasilje u porodici, vrsta i svrha zaštitnih mjera za osobe koje su počinile radnje nasilja u porodici, način i postupak izricanja zaštitnih mjera, zaštita žrtve od nasilja u porodici, međusobna povezanost svih subjekata koji su u funkciji zaštite od nasilja u porodici i druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici.

Učiniocima nasilja u porodici izriču se sljedeće zaštitne mjere:

1. Udaljavanje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor,
2. Zabrana približavanja žrtvi nasilja,
3. Zabrana uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju,

4. Obavezan psihosocijalni tretman,
5. Obavezno liječenje od ovisnosti,
6. Privremeno lišenje slobode i zadržavanje

Svrha zaštitnih mjera je osiguravanje nužne zaštite zdravlja i sigurnosti osoba izloženih nasilju, sprečavanje nasilja u porodici, te poduzimanje efikasnih mjera preodgoja i liječenja nasilnih osoba.

Organ starateljstva dužan je pratiti izvršenje izrečene mjere, obavještavati nadležni sud o izvršenju mjere, predložiti prekid ili produženje ili zamjenu mjere drugom mjerom.

U protekloj 2020. godini JU Centar za socijalni rad Tešanj postupajući po navedenom Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici evidentirao je 15 slučajeva nasilja u porodici.

7. DJECA I ODRASLE OSOBE DEVIJANTNOG PONAŠANJA

7.1. Delinkvencija i devijantno ponašanje djece i mladih

Zadaci Centra odnose se na preduzimanje odgovarajućih mjera socijalne i porodično-pravne zaštite, prema krivično neodgovornim maloljetnicima i maloljetnicima prema kojima se primjenom principa cjelishodnosti ne vodi krivični postupak, učešće u krivičnom postupku, podnošenje izvještaja i prijedloga za izricanje mjere na sudu, neposredno izvršenje vaspitnih mjera, praćenje i izvještavanje suda o rezultatima izrečenih vaspitnih mjera.

Maloljetni delinkvent je lice koje narušava opće prihvaćene društvene norme ponašanja. Međutim, koristićemo termin "vaspito zanemaren" i "vaspito zapušten" maloljetnik koji se koriste u Zakonu o socijalnoj zaštiti.

Prema pomenutom Zakonu vaspito zanemareni maloljetnik je lice koje zbog nedovoljnog nadzora i brige roditelja, te negativnog uticaja sredine narušava opšte prihvaćene društvene norme ponašanja, a vaspito zapušteni maloljetnik je lice koje svojim ponašanjem u većoj mjeri narušava opšte prihvaćene norme ponašanja i vrši prekršaje i krivična djela.

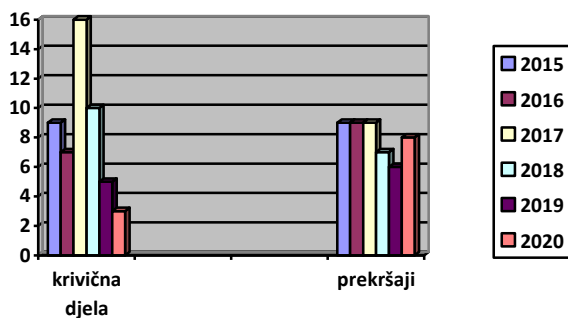
Pored navedenog zakona o socijalnoj zaštiti u izvještajnoj godini je stupio na snagu Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku FBiH koji je objedinio sva zakonska rješenja vezana za maloljetnike u sukobu sa zakonom, te Centru za socijalni rad kao organu starateljstva nametnuo dodatne poslove i zadatke vezane za postupanje sa maloljetnicima. Pored toga, Centar za socijalni rad, kao stručna ustanova socijalne zaštite ima složene i odgovorne zadatke u radu sa djecom neprilagođenog ponašanja.

Novine koje su donešene ovim zakonom se ogledaju i u primjeni "odgojnih preporuka" koje predstavljaju oblik alternativnih mjera koje tužitelji ili sudije na osnovu principa oportuniteta primijenjuju prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela vršeći tako skretanje (diverziju) sa uobičajenog krivičnog postupka;

Prijedlog tužilaštvu i sudu za izricanje odgojnih preporuka i odgojnih mjera daje Centar za socijalni rad. Pri prijedlogu za izricanje odgojne preporuke ili odgojne mjere koja se predlaže tužilaštvu ili sudu, uzima se u obzir uzrast maloljetnika, stepen njegove duševne razvijenosti, njegova psihička svojstva, njegove sklonosti, pobude iz kojih je djelo počinio, dosadašnji odgoj, sredina i prilike u kojima je živio, težina djela, da li je prema njemu ranije bila izrečena odgojna mjera ili kazna i sve druge okolnosti koje mogu biti od uticaja za izricanje one mjere kojom će se najbolje postići svrha odgojnih preporuka ili odgojnih mjera. U cilju potpune implementacije navedenih odgojnih preporuka Centar za socijalni rad je u potpunosti

edukovao stručno lice zaduženo za poslove prestupništva mladih i primjenu postupka medijacije u krivičnim postupcima prema maloljetnicima, što je jedinstven slučaj u našem Kantonu. Shodno tome, naš uposlenik je u protekloj 2020. godini po naredbi Kantonalnog tužilaštva uspješno realizirao 3 postupka medijacije (1 medijacija u Zenici i Zavidovićima te 1 u Tešnju).

U 2020. godini u Centru je registrovano i obrađeno 11 predmeta, po zahtjevu općinskog suda, suda za prekršaj i kantonalnog tužiteljstva, a koji se tiču maloljetničkog prestupništva.

Od ovog broja obrađenih predmeta analizom je utvrđeno da je došlo do blagog smanjenja broja krivičnih djela počinjenih od strane maloljetnika, te generalno gledajući možemo reći da ovakve brojke nisu zabrinjavajuće po pitanju maloljetničkog prestupništva. Ono što je zabrinjavajuće po pitanju prestupništva mladih je činjenica da je došlo do pojave novih oblika krivičnih djela gdje se maloljetna lica pojavljuju kao izvršioc, ali i kao žrtve. Ovdje se radi o krivičnim djelima koja su proistekla zloupotrebom savremenih tehnologija (internet, mobitel), kao i krivičnim djelima protiv spolne slobode i morala.

Pored navedenog broja maloljetnih počilaca krivičnih djela ili prekršaja, u izvještajnoj godini po zahtjevu škola ili roditelja rađeno je sa 15 djece i omladine (od 14-18 godina), koja pokazuju znake devijantnog ponašanja, sa kojima je ova ustanova vršila kontinuirani rad u cilju njihovog preodgoja i resocijalizacije.

Evidentan je podatak da se dobna granica djece sa devijantnim ponašanjem na našoj općini spustila čak na 10. godina, da je sve više djece koja ne žele da pohađaju osnovno obrazovanje, te da škole sve više trebaju pomoć službe Centra za socijalni rad.

7.2. Delinkvencija odraslih osoba

Najnovijim izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Centri za socijalni rad su pored dosadašnjih poslova i nadležnosti dobili još jednu obavezu koja se odnosi na predlaganje i ocjenu adekvatnosti primjene alternativnih krivičnih sankcija i za punoljetna lica. Od alternativnih krivičnih sankcija bitno je spomenuti kućni pritvor sa elektronskim nadzorom i rad za opšte dobro na slobodi. Kućni pritvor sa elektronskim nadzorom je novi oblik izdržavanja kazne za blaža krivična djela za koja se izriče kazna zatvora do jedne godine, dok je rad za opšte dobro na slobodi ranije donešen oblik alternativne krivične sankcije ali je za njegovo sprovođenje potrebno usaglašavanje zakonskih i podzakonskih akata na nivou kantona.

Pored navedenih dužnosti i obaveza Centar za socijalni rad dostavlja Kazneno-popravnim zavodima nalaze i mišljenja za lica koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora. Ovi nalazi i

mišljenja se ogledaju u podacima o članovima porodice, stambenoj i materijalnoj situaciji, zdravstvenim prilika, te socijalnoj dijagnozi i prognozi za porodicu osuđenog lica. Centar za socijalni rad dostavljanjem navedenih podataka daje svoje prijedloge vezane za daljnji proces resocijalizacije osuđenika kao i procjenu opravdanosti korištenja pojedinih pogodnosti za vrijeme izvršavanja kazne. **U 2020. godini Centar za socijalni rad je obradio i dostavio svoje mišljenje za 32 osuđena lica sa područja naše općine.**

8. OSTALI POSLOVI

8.1. Evidencija i registracija

U izvještajnoj godini, a shodno Zakonima koje primjenjuje ova Ustanova, i instrukcijama Federalnog i Kantonalnog ministarstva za rad i socijalnu politiku, vođene su evidencije za sve oblike materijalne zaštite i evidencije koje nalažu propisi Porodičnog i dr.zakona.

Navedene evidencije pohranjene su i u elektronsku bazu podataka ove Ustanove.

Bitno je istaći da su u izvještajnoj godini na osnovu Instrukcija Ministarstva za rad i socijalnu politiku ZE-DO kantona, urađene nove elektronske baze podataka za sva prava koja se finansiraju iz budžeta kantona. Centrima je stavljena u obavezu i redovna mjesečna dostava podataka putem elektronske baze. Pored navedenih evidencija u izvještajnoj godini proširena je „SOTAC“ baza podataka na sva prava materijalnih davanja koja su propisana Federalnim i kantonalnim zakonima o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom. U bazu podataka unešena su sva lica koja su ostvarila pomenuta prava. Baza podataka uvezana je sa Federalnim i Kantonalnim Ministarstvom rada i socijalne politike.

Centar je po službenoj dužnosti i po zahtjevu stranke, o činjenicama o kojima vodi službenu evidenciju u izvještajnoj godini izdao 1202 uvjerenja.

8.2. SARADNJA CENTRA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJA

JU Centar za socijalni rad Tešanj je tokom 2020. godine sarađivao sa Federalnim i Kantonalnim ministarstvom rada i socijalne politike, Ministarstvom pravosuđa, Ministarstvom inostranih poslova, Općinskim službama, Općinskim sudom, Kantonalnim tužilaštvom, Policijskom upravom, školama, Mjesnim zajednicama, Centrom za mentalno zdravlje, Općom i kantonalnom Bolnicom, ustanovama socijalne zaštite u Federaciji, JU Centrima za socijalni rad na nivou Federacije, i R.Srpske, Kazneno popravnim zavodima. Pored nabrojanih institucija Centar je u izvještajnoj godini sarađivao i sa NVO sektorom, a sve u cilju zaštite krajnjeg korisnika i zadovoljavanje njegovih osnovnih životnih potreba.

9. KADROVI, ORGANIZACIJA, USLOVI RADA

9.1. KADROVI

U izvještajnoj godini JU Centar za socijalni rad je funkcionisao sa 12. uposlenika.

Ostali potreban stručni kadar (psiholog, defektolog, psihijatar) angažovani su po potrebi. U odnosu na zakonske obaveze i poslove koji se obavljaju u ovoj ustanovi, te propisane standarde o broju uposlenih, broj ljudskih resursa je nedovoljan, što otežava organizaciju rada i maksimalno zalaganje svih uposlenih bez obzira na sistematizaciju radnih mjesta, o čemu se svake godine upoznaje Osnivač.

U izvještajnoj godini sve obaveze prema korisnicima socijalne zaštite, Osnivaču, resornim Ministarstvima, Ustanovama socijalne zaštite, sudovima i PU su blagovremeno realizirane.

Struktura zaposlenih u Centru je sljedeća:

UKUPNO		VSS		VŠS		SSS		NK	
12		8		-		3		1	
M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
2	10	2	6	-	-	-	3	-	1

U JU Centru za socijalni rad ugovorom na neodređeno vrijeme zaposleno je 11 radnika, i jedan radnik na određen period.

Socijalni radnik.....	4	VSS
Pravnik.....	2	VSS
Referent maloljetničke delinkvencije.....	1	VSS
Administrativno osoblje	4	(3 SSS, 1 VSS -direktor.dipl.soc radnik)
Ostali.....	1	(NK radnik)

Ukupno: 12

U odnosu na predhodne godine obim i složenost poslova i zadataka koji su stavljeni u nadležnost Centra se višestruko uvećao, što je odraz ekonomske krize i velike nezaposlenosti, te je neophodno ovu ustanovu ojačati ljudskim resursima kao bi se adekvatno odgovorilo postavljenim zadacima i obavezama.

Takođe je bitno napomenuti da je na nivou Federacije urađen Nacrt o standardima Ustanova socijalne zaštite, gdje se broj uposlenika konkretno kod Centara za socijalni rad mjeri po broju stanovnika napr. 1 socijalni radnik na 4000 stanovnika. Po standardima koji su još uvijek na snazi CSR treba da ima 1.socijalnog radnika na 6.500 stanovnika, međutim naša ustanova ni ove standarde nije dostigla.

9.2. ORGANIZACIJA

U 2020 godini organizacija rada u JU Centar za socijalni rad Tešanj se odvijala shodno Programu rada i postavljenim ciljevima Ustanove za 2020.godinu.

Unutrašnja organizacija Centra za socijalni rad zasnovana je na referatima i djelimično na polivalentnom socijalnom radu. U referate su izdvojeni poslovi koji se mogu posmatrati kao cjeline i odnose se uglavnom na djelatnost socijalne zaštite (dječiji dodatak, naknade porodiljama, neratni invalidi, civilne žrtve rata), referat maloljetničke delinkvencije, protokol, arhiv i finansije. Referati socijalnih radnika su polivalentni, uključuju različite vrste stručnog savjetodavnog rada, posredovanja pri saniranju porodični odnosa, brakorazvodnih parnica kao i vođenje upravnih postupaka u skladu sa zakonima koji regulišu djelatnost Centra. U Ustanovi je formiran stručni tim čija je uloga rješavanje svih složenih poslova.

Stručni tim se sastaje jednom sedmično, a po potrebi i više puta u toku sedmice, o čemu se vodi zapisnik i donose zaključci.

U 2020. godini JU Centar za socijalni rad Tešanj, je imala inspekcijski stručni nadzor od strane stručnih inspekcija Kantonalnog Ministarstva za rad i socijalnu politiku, MUP- ZE DO kantona koje su svojim zapisnicima potvrdile da se u svim segmentima poslovi i radni zadaci odvijaju u skladu sa zakonskim odredbama i propisima izdatim od strane Ministarstva.

Stručna inspekcija Ministarstva za rad i socijalnu politiku ZE-DO kantona u svojim zaključcima je istakla da se u ovoj ustanovi treba raditi na jačanju ljudskih resursa, obzirom na veličinu općine i broj predmeta koji se nalaze na evidenciji ove službe.

Organ upravljanja Centrom je Upravni odbor. U 2020. godini održane su 3. sjednice. Upravni odbor se zalagao da ova ustanova kontinuirano izvršava sve programske poslove, praćeno je finansijsko poslovanje Centra kao i provođenje cjelokupne djelatnosti.

9.3. UVJETI RADA

Radni prostor Centra djelimično zadovoljava postojeće potrebe. Zgrada je renovirana te su poboljšani uslovi za rad, međutim radi se o starom stanbenom objektu koji se ne može prilagoditi poslovnim potrebama, niti se može prilagoditi propisima za pristup invalidnim licima. Za rad sa invalidnim licima koriste se prizemne prostorije zgrade. U postojećoj zgradi nedostaje prostor za propisnu arhivsku građu, sala za grupni terapijski rad, sastanke, bračno i porodično savjetovalište. Sve nabrojano je neophodno za zadovoljavanje minimalnih standarda ove Ustanove.

9.4. TEHNIČKI UVJETI

JU Centar za socijalni rad tehnički je relativno dobro opremljen. Za većinu referata postoje softveri koji su umreženi sa Federalnim i Kantonalnim Ministarstvom za rad i socijalnu politiku, međutim računari su zastarjeli te ih treba nadograditi ili zamjeniti novim.

Redovna djelatnost Centra za socijalni rad Tešanj i dio prava iz socijalne zaštite se finansira iz budžeta Općine, dok prava utvrđena Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom finansiraju se iz Budžeta Kantona, i djelimično iz Budžeta Federacije. U 2020. godini Centar je poslovao je pozitivno.

Izveštaj o finansijskom poslovanju JU Centra za 2020. godinu je sastavni dio ovog izvještaja

Broj: _____

Dana, _____ 2021. godine

Direktor JU Centra,

Predsjednik Upravnog odbora;
